

EUROKONWERSATORIA

3. konwersatorium
koordynatorka: Joanna Różycka-Thiriet

6 listopada 2019 r.
j.rozycka@schuman.pl

Temat: 30 lat po Jesieni Ludów. Pamięć o wydarzeniach i bilans osiągnięć widziane z Europy Środkowej i z Zachodu

Goście:

- **dr Andrzej Krawczyk**, były ambasador Rzeczypospolitej Polskiej
- **dr Tadeusz Szumowski**, były ambasador Rzeczypospolitej Polskiej
- **dr Nicolas Masłowski**, dyrektor Ośrodka Kultury Francuskiej i Studiów Frankofońskich Uniwersytetu Warszawskiego

SŁOWNICZEK PRZETRWANIA

Jesień Ludów – określenie używane w stosunku do wydarzeń na jesieni 1989 roku, które doprowadziły do upadku komunistycznych rządów w Europie Środkowej i Wschodniej. Ich zwieńczeniem był rozpad Związku Radzieckiego. Pojęcie nawiązuje do wydarzeń w Europie w 1848 roku (Wiosny Ludów). Jesień Ludów zapoczątkowały rozmowy przedstawicieli „**Solidarności**” i PZPR przy Okrągłym Stole (6 lutego – 5 kwietnia 1989 roku), lecz w masowej wyobraźni kojarzy się przede wszystkim z **upadkiem muru berlińskiego** 9 listopada 89 roku.

Trójkątny Stół – zainspirowane polskim Okrągłym Stołem rozmowy między władzą, opozycją i organizacjami społecznymi na Węgrzech. Trwały od 13 czerwca do 18 września 1989. Uzgodniono przeprowadzenie demokratycznych wyborów parlamentarnych (odbyły się 25 marca 1990 roku), ale niektóre opozycyjne ugrupowania (np. Fidesz Victora Orbana) nie podpisały się pod porozumieniem w proteście przeciwko nie w pełni demokratycznym wyborom prezydenta.

Aksamitna rewolucja – ekspresowy proces upadku komunizmu w Czechosłowacji. Rozpoczęty przez masowe protesty zapoczątkowane 17 listopada 1989 w Pradze (legalna manifestacja w 50. rocznicę zamknięcia czeskich szkół wyższych przez Niemców wymknęła się spod kontroli władz). Następnie protesty trwały w różnych częściach kraju. W ich trakcie powstała czeska organizacja opozycyjna **Forum Obywatelskie** i słowackie **Spoločnosť Przeciwko Przemocy**. Już 29 listopada usunięto z konstytucji zapis o kierowniczej roli partii komunistycznej. W grudniu utworzono rząd z udziałem opozycjonistów, a 29 grudnia parlament wybrał opozycjonistę Vaclava Havla na prezydenta.

DOBRCZE POWIEDZIANE – FRAZA DNIA

Teraz już nie chodzi o lepszą przyszłość Czechosłowacji. Będzie lepiej, o to się nie boję. Chodzi jednak o coś więcej. O to, aby droga, którą pójdziemy ku lepszej przyszłości, wiodła ku lepszej przyszłości całej Europy i świata. Aby nasz kraj, leżący w samym środku Europy, przestał być dla wszystkich powodem do śmiechu i stał się krajem, któremu inni będą się przyglądać z zainteresowaniem i szacunkiem

- fragment przemówienia inauguracyjnego czechosłowackiego prezydenta Vaclava Havla, pisarza i dramaturga.

**KALENDARIUM UPADKU
KOMUNIZMU W EUROPIE**

Polska

- II-IV 89 obrady Okrągłego Stołu
- 4 VI 89 wybory
- 12 XI 89 rząd Mazowieckiego

Węgry

- VI-IX obrady Trójkątnego Stołu
- 25 III 90 pierwsze demokratyczne wybory w Europie Środkowo-Wschodniej

Bułgaria

- 10 i 17 VI 90 demokratyczne wybory

NRD

- 9 XI 89 upadek muru berlińskiego
- 3 X 90 zjednoczenie Niemiec

Czechosłowacja

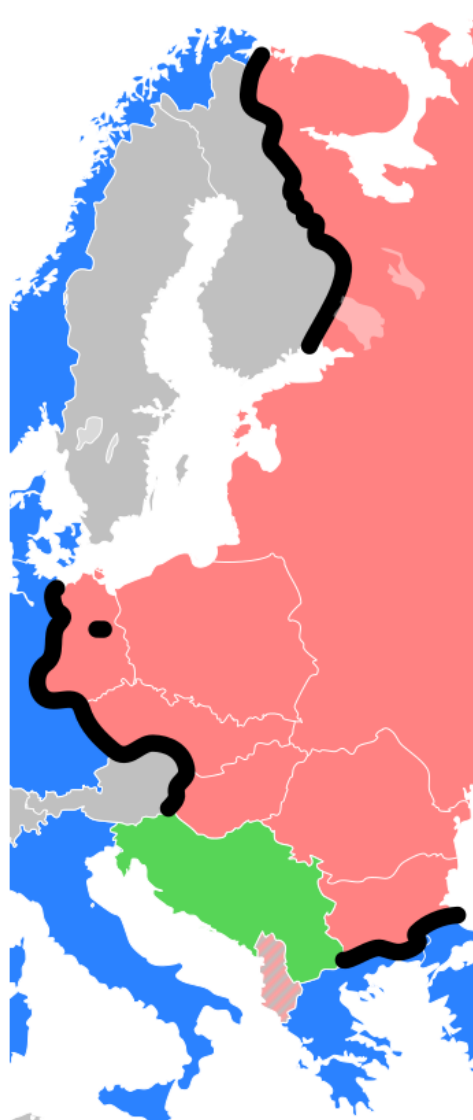
- 29 XII 89 parlament wybiera Vaclava Havla na prezydenta
- 8-9 VI 90 wybory parlamentarne

Rumunia

- 25 XII 89 rozstrzelanie skazanego na śmierć prezydenta Nicolae Ceaușescu

Związek Radziecki

- 91 kolejne republiki opuszczają Związek
- 26 XII 91 parlament ZRSS ogłasza samorozwiązanie Związku

KALENDARIUM PO 1989 ROKU

Polska

- 1991 wejście do Rady Europy
- 1999 wejście do NATO
- 2004 wejście do Unii Europejskiej
- 2007/2008 wejście do strefy Schengen

Węgry

- 1990 wejście do Rady Europy
- 1999 wejście do NATO
- 2004 wejście do Unii Europejskiej
- 2007/2008 wejście do strefy Schengen

Bułgaria

- 1992 Wejście do Rady Europy
- 2004 wejście do NATO
- 2009 wejście do Unii Europejskiej

Czechy

- 1993 wejście do Rady Europy
- 1999 wejście do NATO
- 2004 wejście do Unii Europejskiej
- 2007/2008 wejście do strefy Schengen

Słowacja

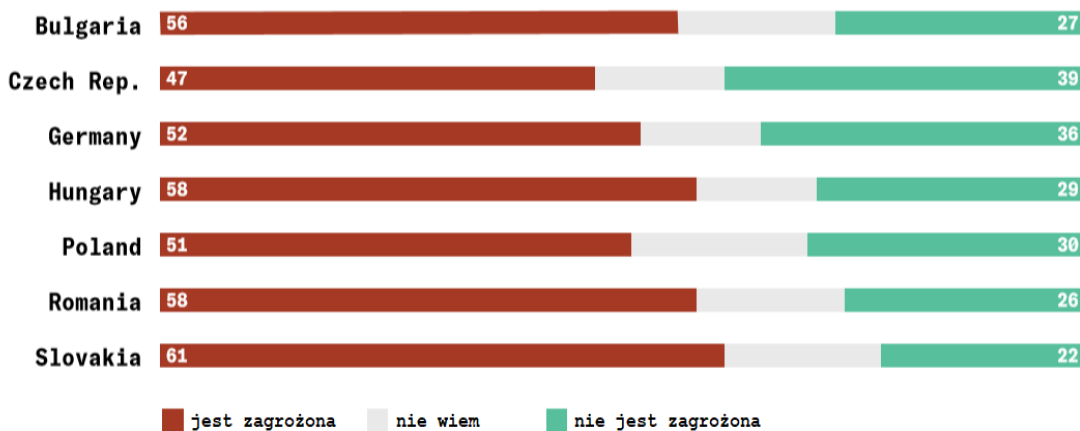
- 1993 wejście do Rady Europy
- 2004 wejście do Unii Europejskiej, wejście do NATO
- 2007/2008 wejście do strefy Schengen
- 2009 wejście do strefy euro

Rumunia

- 1993 wejście do Rady Europy
- 2004 wejście do NATO
- 2009 wejście do Unii Europejskiej

Mapa żelaznej kurtyny w Europie © Sémhur / Wikimedia Commons / CC-BY-SA-3.0.

CZY MYŚLISZ, ŻE DEMOKRACJA W TWOIM KRAJU JEST ZAGROŻONA?

Źródło : *States of Change: Attitudes in Central and Eastern Europe 30 Years after the Fall of the Berlin Wall*, listopad 2019
<https://www.opensocietfoundations.org/publications/states-of-change-attitudes-in-central-and-eastern-europe-30-years-after-the-fall-of-the-berlin-wall>

Działania Fundacji Schumana są współfinansowane przez Unię Europejską w ramach Programu *Europa dla Obywateli*.

Eurokonwersatoria objęte są honorowym patronatem Przedstawicielstwa Komisji Europejskiej w Polsce.